

Nr 6.

Andra kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande över motion om beredande av möjlighet för innehavare av deklarationsbyrå att hos myndighet erhålla intyg om sin kompetens.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 124, har herr *Nihlfors* hemställt, att riksdagen beslutar att hos Kungl. Maj:t begära utredning rörande möjligheten av att länsstyrelse (i Stockholm överståthållarämbetet) till personer, som bedriver deklarationsbyråverksamhet och som därvid styrker sin kompetens och allmänna lämplighet för dylik verksamhet, på begäran utfärdar något slag av officiellt bevis härfpå.

Motionären framhåller, att många deklaranter icke anser sig kunna utan biträde upprätta sin deklARATION och att det finns stora grupper, särskilt mindre företagare, som har svårt att deklarerera riktigt av det skälet att de icke har någon kunnighet i bokföring. Dessa i deklarationsförfarandet oerfarna personer kan mången gång komma att anlita deklARATIONsexpenter av mindre nogräknat slag. Det kan därför ifrågasättas, om icke personer, som i större omfattning mot betalning tillhandagår allmänheten med upprättande av deklARATIONER, bör på något sätt styrka sin kompetens. Möjlighet bör finnas för innehavare av deklarationsbyrå att hos myndighet styrka sin kompetens för uppgiften. Som bevis därpå bör de erhålla något slag av intyg, som kan användas i vederbörandes verksamhet.

Utskottet har över motionen inhämtat yttrande från överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Jönköpings län.

Ingendera anser sig kunna förorda någon utredning.

Överståthållarämbetet anför bl. a.:

Rörelseidkare, som icke äger sådana insikter i bokföring, att han kan själv föra räkenskaper för rörelsen, har möjlighet att för sin bokföring anlita auktoriserad revisor eller av handelskammare godkänd granskningsman. Utan ordentligt förda räkenskaper för rörelsen är det ej möjligt för en skattskyldig rörelseidkare att upprätta en riktig självdeklARATION. Saknas räkenskaper, kan ingen deklarationsbyrå, även om dess innehavare är fullt kompetent att upprätta deklARATIONER, hjälpa den skattskyldige att upprätta en korrekt deklARATION.

Ämbetet ifrågasätter huruvida det kan vara lämpligt att vissa innehavare av deklarationsbyråer i utövandet av sin verksamhet skulle kunna stödja sig på ett slags statlig auktorisation, vilken sedermera kan antagas komma att åberopas av de skattskyldiga såsom en i förväg erhållen garanti för att

deklarationer, som upprättats av sådana auktoriserade deklarationsbyråer, är riktiga. Skattskyldig, som anlitat dylik auktoriserad deklarationsbyrå, bibringas lätt den uppfattningen, att en sådan deklaration måste vara riktig och därför bör godtagas. Yttranden i skattefrågor av sådana personer, som auktoriserats på ifrågasatt sätt, skulle säkert av allmänheten uppfattas såsom mer eller mindre officiella utlåtanden, ett förhållande som stundom säkerligen skulle medföra icke önskvärda konflikter mellan taxeringsmyndigheterna och allmänheten.

Länsstyrelsen i Jönköpings län anför i huvudsak:

Frågan om behovet och lämpligheten av auktorisation av deklarationsbyråer bör ses mot bakgrunden av de brister, som vidlåda det deklarationsmaterial, som kommer från den kategori skattskyldiga, som motionären synes särskilt avse, nämligen de mindre företagarna. Enligt vad företagna bokföringsgranskningar och underhandsmeddelanden från taxeringskonsulenter givit vid handen är de anteckningar, som de mindre rörelseidkarna för över sina inkomster och utgifter, ofta mycket bristfälliga.

Det är bland rörelseidkare med bristfällig bokföring, som de mindre nogräknade »deklarationsexperterna» har ett tacksamt klientel. Ofta förhåller det sig nog så, att den skattskyldige, som är medveten om att underlaget för deklarationen icke håller måttet, lämnar »experten» fria händer att stuva om materialet så att han får fram en inkomst, som är så pass hög att deklarationen blir godkänd av taxeringsnämnden. Mest betydelsefullt är emellertid, om vederbörande deklarationsmedhjälpare strävar efter att komma fram till ett materiellt riktigt resultat. Det lär icke vara ovanligt att sådana deklarationsmedhjälpare lyckas övertyga sina klienter om att de måste deklarerera högre inkomster för att få sina deklarationer godkända i taxeringsnämnden. De som är måna om sitt anseende åtaga sig icke heller att göra deklarationer på ett material, som de inser måste vara oriktigt. Huvudparten av de personer, som hjälper de mindre rörelseidkarna med deras bokföring och deklarationer, torde dock hysa den uppfattningen, att de icke bär något ansvar för om primärmaterialet är riktigt eller ej och åtager sig därför att göra deklarationen, så som klienten önskar. Vissa »experter» drager sig tyvärr icke ens för att mot god betalning lämna klienten tips om hur han bör gå tillväga för att redovisa för låg inkomst och härigenom få lägre skatt.

Motionären synes ha den uppfattningen, att ju kunnigare en deklarationsmedhjälpare är, desto större utsikt är det att deklarationen blir materiellt riktigt. Det är emellertid ingalunda säkert, att de kunnigaste deklarationsmedhjälparna alltid har högre deklarationsmoral än de som saknar erforderlig kompetens. Skillnaden mellan dessa kategorier är främst den, att de skickligaste deklarationsmedhjälparna kan upprätta formellt tillfredsställande deklarationer och att de ser till att den deklarerade inkomsts-

ten icke blir så låg, att det uppenbart framgår, att underlaget för deklarationen är otillförlitligt.

Länsstyrelsen ifrågasätter lämpligheten av att genom kompetensbevis auktorisera vissa deklarationsmedhjälpare. Många personer kan visserligen visa, att de äger goda insikter i bokförings- och skattefrågor, men detta garanterar icke en god deklarationsmoral. Då motionären även åsyftar en lämplighetsprövning, skulle myndigheten — som måhända relativt enkelt kan kontrollera vederbörandes kunnighet — ställas inför ett svårartat problem. Att vägra lämplighetsintyg skulle utgöra en så pass allvarlig åtgärd att risk förefunnnes, att myndigheten i brist på mera påtagliga bevis, funne sig nödgad utfärda sådant utan verklig tilltro till vederbörandes lämplighet. I många fall skulle för övrigt myndigheten icke kunna skaffa sig erforderlig kännedom om vederbörande sökandes lämplighet. De av motionären föreslagna kompetensbevisen skulle säkerligen för allmänheten framstå som en garanti för att länsstyrelsen funnit vederbörande både kunnig och pålitlig och skulle därför få karaktär av en rekommendation från länsstyrelsens sida att anlita vederbörande. Det stöter sålunda på stora praktiska svårigheter att genomföra det förslag, som motionären framfört. Man bör därför enligt länsstyrelsens uppfattning söka sig fram på andra vägar för att åstadkomma bättre deklARATIONER.

Utskottet. För det stora flertalet skattskyldiga med huvudsaklig inkomst av tjänst torde upprättande av självdeklaration icke behöva vålla några större svårigheter. Motionären synes ej heller i främsta rummet ha tänkt på denna kategori, då han yrkat, att något slags officiellt bevis skulle utfärdas till dem, som bedriver deklarationsbyråverksamhet, utan har särskilt framhållit de svårigheter, som kan föreligga för mindre företagare och jämställda.

Även om utskottet ingalunda vill förneka, att det i vissa fall kan föreligga svårigheter för dylika skattskyldiga att upprätta en tillfredsställande och riktig deklaration, synes emellertid svårigheterna till större delen botts däri, att de räkenskaper eller anteckningar, som kan ha förts, icke ger en tillräckligt stark grund för deklarationens upprättande. I sådana fall hjälper det icke stort med sakkunnig och vederhäftig hjälp med deklarationen, medhjälparen må vara än så skicklig och förfaren. Ett officiellt intyg om kompetens kan i dylikt fall göra varken från eller till.

För den händelse motionären med sitt yrkande avsett jämväl det så att säga förberedande arbetet för deklarationens upprättande, nämligen antecknandet av affärshändelser av olika slag, vill utskottet erinra om, dels att olika näringsorganisationer inrättat bokförings- och deklarationsbyråer, vilka står organisationens medlemmar till tjänst med uppgörande av bokslut och upprättande av deklaration, och dels att det finnes såväl auktoriserade revisorer som auktoriserade granskningsmän, till vilka all-

mänheten kan vända sig. Någon ytterligare åtgärd i detta hänseende synes alltså icke erforderlig.

I fråga om lämpligheten, principiellt sett, av att intyg skulle utfärdas för vissa deklarationsmedhjälpare delar utskottet de i inkomna yttranden uttalande farhågorna. Om dylika intyg skulle utfärdas, synes det mycket lätt kunna leda till att de deklarerar, som använt sig av en deklarationsmedhjälpare med sådant intyg, skulle få den uppfattningen, att ett frångående av deklARATIONEN därefter vore uteslutet. Det skulle kunna framkalla mot-sättningar mellan de skattskyldiga och taxeringsmyndigheterna, vilka i möjligaste mån bör undvikas.

Härtill kommer att det synes ytterst svårt för en myndighet att avgöra om en person är lämplig som deklarationsmedhjälpare eller icke. Lämpligheten kan nämligen icke göras beroende uteslutande av personens formella skicklighet, utan jämväl andra synpunkter synes böra anläggas.

Utskottet får därför hemställa,

att motion II: 124 ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 mars 1953.

På utskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON.

Närvarande: herr Svensson i Alingsås, fru Sjöstrand, herrar Gustafsson i Bogla*, Dickson*, Nordkvist i Kalmar, fru Svedberg, herrar Allard, Christenson i Malmö, Sehlstedt*, Nilsson i Bästekille, Hammar, Bark, Nestrup, Engkvist, Hansson i Önnarp*, Andersson i Ryggestad, Nilsson i Göingegården*, Jacobsson i Sala* och Jansson i Benestad*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.